СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 100. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 1. травня 1931. VOL. XXXIX. No. 100. Jersey City, N. J., Friday, May 1, 1931. THREE CENTS.

БОТЛЕР ПРО МОДЕРНУ ПРЕСУ І ЖУРНАЛІСТІВ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Никлас Ботлер, президент Колюмбійського університету, говорив на бенкеті „Алюмні оф ди Коломбія Скул оф Джорналізм" про модерну пресу і підніс, що вона тепер, коли ходить о службу для загального добра, куди краща від преси давніх часів.

Давно, говорив Ботлер, заважував у пресі особистий характер, а тепер загально-новинкарський. Преса вироблює громадську опінію. Тому, твердить Ботлер, президент Злучених Держав не є вибраний у день виборів, але далеко скорше, тоді коли преса формує опінію виборців щодо особи президента.

Теперішні журналісти є на думку Ботлера теж далеко кращими у порівнанні зі своїми попередниками. Журналістика стала тепер одною з найвищих професій. Журналіст, каже Ботлер, займає тепер у громадянстві почесне становище, а завдяки свому знанню і праці являється одним з найцінніших громадян у публичнім житті.

СТИМСОН ПРО МИР НА ПАЦИФІКУ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту, Генри Стимсон, виголосив по радіо привіт, зложений японському імператорови зприводу його народин, в якім підчеркнув добросусідські відносини між Злученими Державами і Японією, завдаки яким усунено всі хмари, які висіли над Пацифіком.

ПОДВІЙНІ ГОСТІ В БІЛІМ ДОМІ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер приймав у Білім Домі сіямського короля з королевою, а далі Браєна Унтіда, 13-літнього хлопця, котрий по геройськи ратував діти підчас сніговиці в Колорадо, коли то сніг засипав бос, який віз малі діти до школи.

Унтід, котрий перележав у шпиталі кілька тижнів на лїченню від відмороження, тепер подужав і відвідав Білий Дім, запрошений туди президентом. Він був гостем президента два дні.

ЛЕМОНТ ДАЛІ ПОТІШАЄ.

АТЛЕНТИК СІТИ. — Роберт П. Лемонт, секретар торговлі, боронив на річнім мітинґу „Чемберс оф Комерс оф ди Юнайтед Стейтс" політику Гувера, змагаючу до ліквідації економічної депресії. Він каже, що зворот до кращого є вже очевидний.

НА БІРЖІ НЕСПОКІЙНО.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська біржа переживає знову дуже нервові часи. „Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен" являється там звичайно показчиком настрою біржі. А що шери цеї компанії впали в середу за один день на 9 пунктів, то це потягнуло за собою загальний спад цін на вартісні папери. Маєткова вартість шерів компанії зменшилася за цей один день на $79,000,000.

БОРА ПРОТИ БЮРОКРАТІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бора твердить, що державні видатки збільшує бюрократична адміністративна система, а не конґрес. Критикуючи адміністрацію, Бора не згадав за президента, але підчеркнув, що за один рік натворено аж 26 нових комісій. В 1914 р. виносили буджетові видатки $1,098,602,000, а в 1931 р. виносять $4,821,374,000. З державної каси треба тепер оплатити яких 3,000,000 людей, котрих платні зросли за останні 7 років на 24%.

Коли вибухла французька революція, то один урядовець припадав на 5 мешканців, а тепер, каже Бора, в американській молодій републиці кожда десята особа є при державнім жолобі.

ЗВЕРНЕ ДІТЯМ ОЩАДНОСТИ.

ВІНЛЕНД (Ню Джерзи). — Івен Е. Кімбл, президент замкненого „Трейдсменс Бенк енд Трост Компані", заявив, що зверне 5,682 дітям, які складали до цього банку, всі ощадности на суму $37,606, щоби не підкопувати їх молодечого довіря до банкових інституцій. Інакше були би їм виплатили тільки половину їх вкладок.

БІЛІОН ДОЛЯРІВ НА ВЕТЕРАНСЬКІ ПОЗИЧКИ.

ВАШИНҐТОН. — Досі виплачено на ветеранські позички $971,600,000. Є ще до полагодження яких 168,000 аплікацій. Обраховують, що на всі позички треба буде видати коло $1,050,000,000.

ПРОГОЛОШУЄ АМНЕСТІЮ ДЛЯ ЗБІГЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Ніцето Алькаля Замора, президент молодої еспанської републики, взивав по радіо еспанських політичних збігців, котрі живуть в Америці, до повороту до Еспанії. Молодим студентам обіцяв полекші в укінченню студій.

ОБЄДНУЮТЬСЯ ДЛЯ ГУМАНІТАРНОЇ АКЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Протестантські гуманітарні інституції змагають до обєднання на взір католицьких і жидівських. Хочуть вести одну протестантську кампанію за збірку на ріжні гуманітарні цілі.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

Заходом Українського Співацького Товариства „Боян" в Йонкерс, Н. Й., вібдудеться в суботу, дня 2 травня 1931 р., в годині 8.45 вечером радіовий концерт зі стації W. C. O. H.

Хорами проводитиме діріґент М. Фатюк.

Т. ЗВ. ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНИЙ ЗАКОН У ПОЛЬЩІ.

Обі палати ухвалили т. зв. протиалькогольний закон, яким: 1) збільшується (подвоюється) число шинків, 2) збільшується висоту алькоголю в напитках, 3) дозволяється продавати алькоголь у неділі і свята, 4) дозволяється продавати алькоголь на залізничих стаціях, 5) дозволяється продавати алькоголь у поблизу церков, 6) утруднюється громадам переводити протиалькогольні плебісцити.

Санатор і сенатор проф. Макаревич запитував у сенаті, що то за іронія, що цей закон називається протиалькогольним?

ДЕЩО ПРО ВІТАМІНИ.

В часах вітаміноманії причиняться певно до успокоєння умів нові досвіди славного берлінського гігієника і фізіольоґа, проф. д-ра Рубнера. Його досліди виказали, що наша їжа з зернистих ростин не має в собі майже ніяких вітамінів. Зате в звірячих харчах, молоці, яйцях, деяких орґанах звірят (головно печінці) є багато вітамінів, менше в самім мисі. З овочів ярин всі мають вітаміни; та ярини й так творять лиш 4 до 5 проц. нашої щоденної їжі, а овочі пересічно лиш 2.5 проц. Огрівання зменшує скількість вітамінів в яринах до половини, в овочах на одну-пяту. По думці професора Рубнера нема чого боятися, щоби ми споживали замало вітамінів, як лиш наша їжа буде мішана й часто змінювана. Квашена капуста задержує дальше вітамін. Квашення не нищить його. Харчі без вітаміну Ц спричинюють важку хоробу шкорбут. Вітаміну Ц є подостатком в бараболі, моркві, буряках та молоці.

ДО БУКАРЕШТУ, ЧИ ДО ЖЕНЕВИ?

Одна німецька закордонна кореспонденція пише про положення національних меншин у Румунїні під повищим наголовком:

„Положення меншостей у Великій Румунії чимраз більше невиносиме. Німецьке столітне шкільництво саського народу, наслідок вивласнення й недодержання обіцянок щодо допомоги стоїть дійсно перед упадком. Німецькі провідники народу старалися все перепирати свої домагання в Букарешті й добували замісць старих обіцянок нові розчарування. **Тепер здається, Німці рішилися покинути шлях на Букарешт, який вони 12 років терпеливо топтали, і рішили піти до Женеви.** І цей шлях колючий. Але це остання дорога тяжко розчарованого народу."

І ми, Українці ступили на шлях до Букарешту. І таксамо як Німці, замісць сповнення обіцянок одержуємо чимраз нові удари й переслідування. Чи й нам іти знову до Женеви?

(„Час").

ПОМЕР СУДДЯ ВОЛОДИМИР КНІГИНИЦЬКИЙ.

В ночі з середи на четвер помер в Ню Йорку по операції жолудка суддя **Володимир Кнігиницький,** родом з Цуцилова, повіт Надвірна.

Покійний тішився загальним поважанням, брав давніше живу участь в громадськім житті й був відомий зі своєї солідности у полагоджуванню тих ріжних справ, з якими до нього відносилися.

Похорон відбудеться у суботу, дня 2. травня, в годині 9 рано, з похоронного заведення Яреми до укр. гр. кат. церкви св. Юрія.

ЗРІСТ БЕЗРОБІТТЯ В ПОЛЬЩІ.

Всі здогади польських економістів щодо поправи економічного положення Польщі з весною не справдилися. Глибока економічна кріза триває дальше, хоч надходить уже квітень. Число зареєстрованих безробітних доходить уже до 400,000. Проґнози польських часописів, що вже в березні розпічнуться великі роботи, не справдилися.

ЯК СНЯТИНСЬКИЙ БУРМІСТР НЕМЧЕВСЬКИЙ ПІДГОТОВЛЯЄ ҐРУНТ ПІД УГОДУ ПОЛЯКІВ З УКРАЇНЦЯМИ.

Три роки тому зробив бурмістр Немчевський з Українцями й Жидами угоду щодо складу громадської ради. Зробив тоді угоду не з миролюбивости, а — як тепер виявилося — тому, що тоді його кандидатура на бурмістра була дуже непевна. Тепер же, як має підтримку теперішнього, без власної волі, старости, Немчевський сам ломить цю угоду, не маючи до цього ніякої справедливої причини ні з боку Українців ні Жидів-сіоністів. І так: насамперед перевів ще в січні в нечуваний і ніде не практикований спосіб вильосування половини радних, а жертвою цього вильосування впало 10 радних Українців і 8 радних Жидів. Пізніше уложив тенденційно списки виборців, а тепер уже цілий місяць заходиться розбити солідарність українського снятинського населення — наших виборців. Досі робив це при помочі платних індивідуїв, здібних до всякого способу аґітації. А тепер, коли всі його заходи розбити — розбудженням апетитів амбітних одиниць — українських виборців на ґрупки, не вдалися, став сам заходити аж до домів кандидатів, лакомих на крісла радних. Як і це не помогло, то пішов аж до дому сель-робів і їх старається висунути проти солідарного українського міщанства. Та є надія, що й сельроби, творячи в громаді зрештою маленький гурток, не дадуться обдурити хитрому і несловному бурмістрови Немчевському і не причиняться своїм сепаратним від загалу Українців-виборців виступом до ослаблення становища і впливу українського населення в громаді. Як би сельроби дали обдуритися Немчевському, пішли на його вудку і зломали за недотримані обітниці людини, яка ними гордує і їх ні за що не має, одностайний український фронт у справі громадських виборів, то повинні знати, що тим вичеркнули би себе зовсім з числа українського громадянства у Снятині.

ПРИСУД НА ЧЛЕНІВ УВО В ЧОРТКОВІ.

Чортківський суд присяглих засудив в цих днях кількох молодих Українців за державну зраду, забурення публичного спокою і підпали. Злочинів тих підсудні нібито допустилися через приналежність до УВО і через підпали панських стирт. На основі вердикту суддів присяжних трибунал засудив Мирослава Чорненького і Кузьмяна Миколу за параґраф 58 карного закону на 4 роки вязниці. За нарушення публичного спокою засуджено: Юліяна Думного і Олексу Ганкевича на 1 рік вязниці, Любомира Прокоповича на 9 місяців, а Осипа Романова, Осипа Осадчука, Володимира Пирога і Петра Опиханого по 7 місяців вязниці. Володимира Гладкого і Нагайовського Ісидора трибунал звільнив від вини і кари. Осадчук, Пиріг і Опиханий, котрі вже відсиділи 9 місяців у слідчій вязниці, вже вийшли на волю.

ЖИДИ НЕ ХОТЯТЬ ДАТИ ДЛЯ СВОЇХ МЕДИКІВ ТРУПІВ.

Жиди в Польщі не хотять за ніяку ціну дати своїх трупів до просекторій медичних факультетів. Тому студенти-медики Жиди вчаться на християнських трупах. Це обурює студентів і професорів християн і вони починають забороняти медикам Жидам вчитися на християнських трупах. З цього повстають для жидівських студентів великі труднощі. Справа опинилася тепер аж у соймі. Жиди (Ґрінбавм) в тій справі внесли законопроєкт, але він провалився.

ЧИ НОВА ШАЦИФІКАЦІЯ?

З Сокальщини пишуть до „Діла":

В ночі з 21. на 22. березня ц. р. згоріла стодола вчителя в Спасові, Осцяка. Слідство виказало, що причиною вогню була необережність таки самого вчителя, котрий у стодолі переховував залізну піч з пальними матеріялами, якими на кілька годин перед огнем підкурював пчоли. Дня 22. березня прийшов у село відділ поліції й арештував між іншими Дмитра Іванчука, Йосифа Іванчука, Івана Фіґаса, Андрія Наконечного, Михайла Наконечного, Гриця Братка, Петра Радецького, Дмитра Гаврилюка, Марка Мельника, Петра Бузікевича і 2 жінки, а то Сидор (голова Союза Українок) і Радецьку (секретарку С. У.). Арештованих спровадили до Тартакова і там їх сильно побили. Двох, а то Петра Бузікевича і Махайла Наконечного, відставлено до суду. З причини недостачі доказів вини всіх арештованих випустили на волю.

Місцева вчителька Осцякова казала шкільним дітям складати датки для висилання бажань з нагоди імянин Пілсудського. Колиж діти не давали тих датків, учителька Осцякова грозила в школі дітям: „Мало вас били, треба так бити, щоби аж кров трискала на стелю, ви найдюки". Поліція списувала в шкільному будинку протоколи з дітьми і випитувала їх, хто намовляв їх, щоби не складали датків. Потім почалися арештування.

Постерунковий Циґан (з постерунку в Переспі) сказав, що Петра Бузікевича арештує за те, що цей свідчив проти цього постерункового в справі побиття Щудла. Мало це місце в осени м. р.

ВЕЛИКІ ВЕСНЯНІ НЕДОСІВИ В РАДЯНЩИНІ.

МОСКВА (СССР). — Орґан центрального комітету комуністичної партії, ґазета „Правда", що виходить в Москві, подає мало поліпшаючі відомости про виконання пляну весняних засівів. Ґазета називає дотеперішні висліди виконання пляну засіву зовсім незадоволюючими й закликає постаратися за всяку ціну щоб програма засіву була виконана.

По відомостям „Правди" дотепер на північному Кавказі засіяно 23.8% пляну весняного засіву, а на Україні лише 10.4%. До першого травня мусілаб весняна сівба бути закінченою. Таксамо засів бавовни в Центральній Азії дуже відстав від пляну, а у волжському районі, де в руках селянства знаходиться ще 50% засівної площі, засіяно лише 10% усіх піль.

Ґазета каже, що засіви спізнилися через зимну погоду. Тепер наступило тепло й уже час би закінчити посіви, що припадають на весну.

КАТАЛЬОНЦІ УТВОРИЛИ СВІЙ УРЯД.

МАДРИД (Еспанія). — В Барсельоні утворився катальонський краєвий уряд на чолі з полковником Масія. Центральний републиканський уряд Еспанії заявив, що він буде боротися проти катальонського сепаратизму. В Катальонії мають правити й далі аґенти центральної влади.

Це перший раз, коли в Еспанії отверто признали, що істнує катальонське питання. До цього часу все говорилося, що жадного окремого катальонського питання нема, а розмови про катальонський сепаратизм є лише вигадка ворогів цілости еспанської держави.

Бувший диктатор Беренґвер та бувший начальник мадридської поліції Моля знаходяться у військовій вязниці й чекають суду за перевищення своєї влади. Очевидно разом з ними будуть поставлені перед суд ще інші діячі монархічного режіму.

ЗГОРІВ ЕКСПРЕСОВИЙ ПОТЯГ.

КАЇРО (Єгипет). — Недалеко маленької стації Бенґа загорівся експресовий потяг, що їхав з Александрії до Каїра. Це був другий день мусульманського великого свята „Байрам", а тому потяг був переповнений екскурсантами, котрі по звичаю їхали до Каїра.

Пожежа викликала паніку й люди вискакували з вікон ваґонів на повному бігу потягу. Вбилося й згоріло 45 осіб, а тяжко поранено й покалічено 41.

ХОЧУТЬ РАТУВАТИ ДОСЛІДНИКА КОРТОЛЬДА.

МАЛЬМОЕ (Швеція). — В Ґренляндії вже давно застряг у ледяних горах член британської металюрґічної полярної виправи, Кортольд. Не маючи довший час від нього відомостей, рішили вирядити ратункову виправу. Відомив шведський летун Аренберґ вилетів до Ісляндії, щоби звідти летіти до Ґренляндії на пошукування Кортольда.

Великі тумани, що панують в цю пору на Ґренляндії та на північнім океані роблять лет дуже важким і ризиковним. З Аренберґом летять ще два помічники. Літак, тяжко наладований паливом, харчами й теплою одежею, вже вилетів до пристані Мальмое, щоби звідти почати лет через північний океан.

КОНСЕРВАТИСТ ВИТАЄ „СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ" БУДЖЕТ АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН. — Посли анґлійського парляменту пережили веселий час, коли консерватист Черчил говорив у справі державного буджету, який подав на затвердження парляменту соціяліст Сновден. Черчил у своїй промові зазначив, що він цілком погоджується з буджетом Сновдена й з усіми тими реформами та фінансовою політикою, яку Сновден рекомендує.

Черчил казав, що йому здається, що якийсь секретар в міністерстві фінансів знайшов старі записи, які до своїх буджетів робив Черчил, коли він був міністром фінансів, і підсунув їх Сновденови. Тому й буджет Сновдена так схожий на буджет консерватиста Черчила.

КОРОЛЬ КАЖЕ, ЩО НЕ ХОЧЕ ДИКТАТУРИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Поголоски про заведення диктатури в Румунії викликають ускладнення в життю держави. Король, щоб розвіяти чутки про скоре заведення диктатури, заявив представникам преси держав малої антанти, що всі поголоски про підготовку ним диктатури не мають під собою ґрунду.

Навпаки, король каже, що він та новий премієр-міністер Йорґа будуть пильнувати, щоб конституція не була порушена, або знехтована.

ПРОТИ ВТРУЧАННЯ ЦЕРКВИ ДО ПОЛІТИКИ.

РИМ (Італія). — Офіційна фашистівська ґазета „Ляворо Фашіста" виступила з заявою, що фашисти мають домагатися від римо-католицької церкви невтручання її в політику. Ґазета каже, що так, як папа домагається повної свободи в релігійних питаннях, фашисти мають домагатися повної свободи й незалежности від церкви в своїй політиці.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1434.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„Вєлька Польска" і „Великороссія".

Найінтереснішим і серед вшехполяків найбільш впливовим політичним діячем є Роман Дмовський, ідеольоґ „Обозу Вєлькєй Польскі". Про нього доводилося нам уже нераз говорити, бож він дуже часто забирає голос і в справі українсько-польській. Недавно тому говорив він про польську асиміляційно-культурну політику на східних „кресах", себто на українських землях. Тоді він виправдував її з боку державного польського інтересу і вищої польської культури. А Українців потішав тим, що коли вони не є здібні опертися польській культурі, тоді не вартують, щоб істнували; а коли видержать наступ і розвинуться, тоді ще повинні дякувати Полякам за те, що викресали з них силу.

Тойсамий Дмовський заговорив тепер на сторінках часопису „Ґазета Варшавска" про Польщу і її відносини до Сходу, себто до Росії.

Для Дмовського Україна так якби не істнувала. Він не звертає ніякої уваги на українські державницькі змагання. Він розвязує проблєму Сходу як проблєму двох великих держав: Росії й Польщі. На думку Дмовського Росія вже відограла свою ролю в Европі. Її майбутнє лежить в Азії й вона спрямувала туди свою еспансію. Тому вона не є і не буде ворогом Польщі. Зате „Великороссія" буде завжди завзятим ворогом України і поборюватиме таку державу, яка сприяла би створенню української держави. Звернена до Азії Росія, не тільки що не звертатиме уваги на українські й білоруські землі під Польщею, але не буде мати нічого проти того, щоби Польща ще їх збільшила. Росія не буде отже ворогом „Вєлькєй Польскі". Зате справа представляється інакше, коли між Польщею і Росією істнуватиме самостійна українська держава. Така держава, каже Дмовський, буде завзятим ворогом Польщі. Вона буде сильнішою від Польщі. І тому, коли істнуватиме Україна як самостійна держава, тоді, на думку Дмовського, Польща буде зведена до підрядного становища.

В отих політичних міркуваннях Дмовського нема нічого нового. Важне хіба те, як то систематично працюють наші історичні вороги ріжних таборів над тим, щоби піддержувати традиційну політику ратування своїх великодержавних цілей коштом українських земель. Вони далі думають тільки про велику Росію і велику Польщу і про Малопольску і Малоросію. Вони далі хотіли би подавати собі руку до згоди в надії, що історія завжди повторюється і то з особливим привілеєм для їхнього панування над Україною.

Зізнання „спацифікованої" української жінки.

Я є жінкою греко-кат. священика, посідаю середнє образовання з ґімназійною матурою, маю 8 дітей. У вересні 1930 р. я мусіла піддатись операції, по якій у стані горячки лежала в ліжку. В тім стані застав мене злощасний день 25. вересня 1930 р., коли коло 10 години перед полуднем явилася у нас карна експедиція польської державної поліції. На самім вступі відкомендирував прибувший з нею старшина, що його титулували майором, 4 поліцаїв до нас, на приходство. Поведення тих осібняків, узброєних у палки, було крайно грубе і неприличне. Двох з них з криком і лайкою розпочали ревізію в одній кімнаті, других двох лишилося в тій кімнаті, де я лежала, переводити ревізію, причім обкидували мене і присутних дітей ординарними словами. Один з них звернувся до моєї 16-літної доньки Лідії, учениці VI. кл. ґімн. з запитом, чи вона є Українка, а діставши потакуючу відповідь, попав в фурію, викрикуючи, що Українці дістають тепер по... По переведенню ревізії, яка не дала пожаданого для них висліду, зібралися всі 4 сторожі публичного порядку і по хвилевій нараді в сінях увійшли до моєї кімнати, щоби перевести кінцевий акт своєї чинности. Щоби мати вільну руку, вказали мому мужови палкою, щоби разом з дітьми удався до сусідної кімнати, замкнули двері, а для більшої певности поставили одного зі своєї компанії на сторожі. Потім один з поліцаїв зняв зі стіни портрет Шевченка і поставив на столі. Нагло витягнув баґнет надімною, почім розбішений добув баґнетом портрет з рам і держачи в одній руці портрет, а в другій баґнет, почав кричати: „Кто то єст?", „то ваш Буг" і т. п. Відтак подер портрет на кусні, вхопив рами і вдарив мене кантом по голові. З обурення, переляку і болю мене хвилево опустила притомність, до якої прийшла на підлозі, на яку мене стягнено, під ударами палок, які сипались немилосерно на ціле тіло від двох поліцаїв. Побої устали тоді, коли муж, почувши в другій кімнаті, що діється, намагався висадити двері до моєї кімнати, які підпер плечима поліцай. Коли вдерся і станув в моїй обороні, один з поліцаїв, вимахуючи баґнетом, кричав: „Пся креф, стуль писк, бо ці вшистке кішкі випущен". За хвилю дався чути крик в сінях: це знов інший поліцай побивав доньку Лідію і другу, 9-літну Марусю. По тих побоях зачалося нищення всього, що було в моїй кімнаті, кухні і спіжарні; і так розгромлював поліцай кольбою всі вікна з рамами, піч, шафу, крісла і інше, а в спіжарні, попоровши міхи, зсипали на купу муку, крупи, сімя, мак, ґрис, піря і прядиво, щоби все зробити неужиточним. Найменший з наших дітей, 7-літній хлопчик, утік без памяти далеко за село в поле і доперва ніч привела його до дому. Коли я побита лежала напів мертва, то і тоді мої гнобителі, не знайшли настільки людяности, щоби мене лишити в спокою, а до пізної ночи кілька разів нападали наш дім, глумилися над нами, погрожуючи, що мене доправлять. Коло півночі два рази приходив післанець з громади, щоби приготовити підводу для поліції на годину 2.30 в ночі. В голоді, холоді і найвисшім розстрою, сподіючись кожної хвилі поновних мук, перевели ми тоту памятну ніч. В наслідок побоїв дочка наша Лідія дістала розстрій нервів, а я досі терплю на біль костей і на атаки серця.

Марія Чолієва,
голова кружка „Союзу Українок" в Вишнівчику, повіт Підгайці.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

Можливість лету у всесвіт при помочи ракет.

Не від сьогодня люде над тим думають, якби то діставтись поза нашу планету, до якої привязала їх якась невидима сила і поза яку мимо такого високого поступу техніки досі не вдалось ще нікому дістатись. В якомусь середновічному монастирі займались ще монахи такими проєктами, а сьогодня займаються тим інжинїри. Пересічний смертельник здвигає на це все плечима і вважає ці спроби за фантазію. Навіть освічені люде, що глибше не призадумаються над тою проблємою, твердять, що вони не вірять в можливість лету ракетою і не повірять доти, доки хтось не сяде й не полетить. Так може сказати всякий. Не одному люде досі не вірили, а практика показала, що воно можливе. Хто сподівався, що сьогодня можна буде балакати на віддаль кілька тисячів кільометрів? На це також здвигали раменами і підсміхались. Життя показало, що це було можливим і сьогодня без цього не можна обійтись. Чомуж зразу не вірити першим спробам ракетного лету?

Свойого часу набрав був розголосу німецький інжинір Опель і Валієр: Спроби їх не увінчались успіхом. Лиш дехто зрозумів, що це є перший етап розвою цього діла і як на такий глядів на спроби Опеля. Опель замовк. Мабуть в тишині приготовляється до нового лету. Валієр загинув. Впав жертвою свойого фаху, роблячи експерименти над вибуховими матеріялами для ракети. Всяке діло вимагає жертв, а тим більше це, ще зовсім непрослїджене. Проф. Оберт з Бресляв мав вже летіти на місяць, але відтак залишив цю справу, бо забракло йому грошей на конструкцію ракети. Німецьке фільмове підприємство Уфа фінансувало його працю доти, доки не зробило свою епохальну фільму лету на місяць. Відтак не було вже йому інтересу дальше витрачати гроші на це. Оберт залишився сам. Ходили чутки, що Чехи видумали своє ракетне авто для погону бензиною, десь в Відні мали робитись спроби з моделями, але все це не набрало ширшого розголосу. Останніми часами здавалося, що справа завмерла була зовсім. На щастя одначе ні.

Дня 15. квітня рознеслась по всьому світі вістка про нові спроби ракетного лету в Діммерзе коло Оснабрік в Німеччині. Робив їх інж. Р. Тіллінґ в крузі запрошених гостей і журналістів. Всіх було коло 200.

Його ракета мала 1.5 метрів довжини. Розпняття крил виносило 2 метри. Зроблено її з дерева. Властива ракета, що поганяє цілий модель, має в проміні 5 цм, а в довжині 60 цм. В передній частині моделю вміщено пачку почтових карток. В томуж самому місці малиб у будуччині сидіти люди. На кінці моделю був чотиросторонний хвіст, коло якого зложені були крила ракети.

Пущено ракету під кутом з відповідного приряду. Все скорше посувається вона вперед. Досягнула вона висоти 2,000 метрів. Мало й видно її було, лиш як чорний пункт виглядала. Якби не огненний хвіст, то можна було стратити цей пункт з очей. Коли вже ввесь погонний матеріял вигорів, ракета зупинилась і в тому моменті розпустила крила та почала поволі, як літак ведений пільотом, спускатись на землю. Зробивши кілька закрутів, злетіла вона спокійно на землю недалеко місця відлету, повільно, маєстатично. Присутні були одушевлені, бо побачили, що це є великий поступ на шляху ракетного лету.

Вже від перших невдалих досвідів загально твердили, що при ракетному леті має значіння лише плинний погонний матеріял. Тому саме досвіди з твердим матеріялом було закинено. Інж. Тіллінґ працює якраз з твердим матеріялом, хоч твердить, що будучність належить плинному матеріялові. Тепер же, в початках дослідів, є богато лекше вести працю з твердим матеріялом і простудіювавши його, всі висновки примінити до матеріялу плинного. Тепер при конструкції ракет з плинним матеріялом є ще такі технічні труднощі, що їх не встані техніка без попередних дослідів з іншими матеріялами побороти. Дотеперішні досліди на думку Тіллінґа мали ту хибу, що погонний матеріял або горів дуже скоро і тоді старт ракети був більш подібний до стрілу, як до повільного старту, або горів задовго, не даючи при цьому відповідного силового ефекту, що міг би підносити ракету. Правильно ракета мусить мати матеріял з довгим часом горіння і погонною силою так розділеною, щоб ракета повільно набувала великих скоростей. Раптової скорости людський орґанізм не може знести. Це нібито вдалось Тіллінґови зробити. Яким способом, це його тайна.

Всім попереднім ракетам закидували, що вони моглиб летіти, але назад повернути не були в стані, а колиб і повернули, то розбилисяб напевно. Тіллінґ здається й ту проблєму розвязав, додавши своїй ракеті крила, що розпускаються аж тоді, коли вона хоче злітати назад. Всякі парасолі, ракети до гальмування і т. д., вважає він за непевні і в певних випадках небезпечні. В його ракеті крила працюють автоматично. Коли лише хтось виключить горіння погонного матеріялу, чи він сам вигорить, тоді крила розпинаються на всю ширину і дають змогу ракеті злетіти спокійно на землю. Давніщим ракетам думали також придавати крила, але скоро переконались, що вони при скорому леті витворюють знадто великий опір середовища лету, в даному випадку повітря.

Стільки про найновіщі досвіди та досліди. Все це занадто фантастичне на перший погляд. Однак це не виключає, що в скорому часі може зреалізуватись задушевний плян Опеля і у всесвітних просторах ми зможемо спокійно їздити собі в бажаному напрямі, а коли вже не це, то принайменше в земній атмосфері подорожувати з місця на місце, не потребуючи зважати на погоду чи обїздити якісь гори, болота й ріки, тримаючись давно втертих шляхів.

М. С.

Проф. Вол. Тимошенко.

Україна і Росія
в їх економічних взаємовідносинах.*)

(6)

Централізація видачі всіх державних замовлень (для залізниць та війська) в Петербурзі також не сприяла розвиткови української промисловости. Відомо, що військова промисловість була сконцентрована в Петербурзі біля міністерських канцелярій, навіть без огляду на те, щб вони мусіли працювати на привозному англійському та німецькому вугіллі, що немало причинилося й до того, що останню війну Росія програла. Всі ці методи російської економічної політики причинились до того, що розвивались далі старші промислові центри, а не виникало пепереоблюючої промисловости на Україні в центрах сприятливих для промислового розвитку. Розуміється укр. металюрґія та цукрова промисловість теж використали спільне імперське мито. Але ці важкі промисловості для дальшого свого розвитку та існування потрібували меншої охорони, ніж, напр., текстильна промисловість, бо вже їх важкий характер і сприятливі умови щодо сировини забезпечували їм до певної міри транспортну охорону на значній частині території. При таких умовах можна твердити, що українське народне господарство більше втрачало від загально імперської економічної політики, ніж вигравало від неї. Зокрема це треба віднести до сільсько-господарського промислу України, що був підвалиною цілого її народнього господарства. А міжтим індустріяльний розвиток був необхідний, для України також і для розвитку її сільського господарства. З огляду на те, що на Україні не виникло таких галузей промисловости, що притягають великі скількості праці, як напр., промисловість механічна, машинобудівельна, текстильна, на Україні не розвинулись відповідно і великі міста. З огляду на це не утворювалось близького міського ринку для тих продуктів сільського господарства, які дають можливість його інтенсифікації (мясо, молочарські продукти).

Малий розвиток промисловости на Україні впливав несприятливо на українське сільське господарство ще й в іншому напрямі. Зайве на селі населення не мало виходу до промислової праці в містах і чим далі, тим більше створювалось перенаселення села. Навіть ті промисловости, що розвивались на Україні, не завше притягали українське населення до праці, як це було напр. з камяновугільною промисловістю Донецького басейну. Значна частина робітництва була там зайшла з Великоїросії. І то не через те, що ніби воно здатніще до промислової праці, а мабуть швидче через те, що на північ від Донецького басейну лежав центральний хліборобський район Великоросії, який теж був перенаселений (Курщина, Орлєвщина, Північ Вороніжчини). Міжтим перенаселеність власного українського села відома всім. Відомо, що Правобережжа і Лівобережжа України визначалось гущавиною свого населення серед всіх частин імперії. Через це індустріялізація країни з метою відтягнути зайве населення від землі, була основною вимогою для дальшого розвитку народнього господарства України. Але для розвитку індустріялізації України потрібні були такі заходи економічної політики, якими керувалиб інтереси народнього господарства України, а не Росії. Можливо, що економічна політика російського уряду сприяла розвиткови народнього господарства цілої російської імперії (що теж є під сумнівом), але інтересам українського народнього господарства вона сприяла мало.

Часто вказують на те, що входження в одно ціле з Росією дає Україні можливість використовувати для свого населення широкі простори Сибіру і центральної Азії для кольонізації і що відокремлення її від Росії позбавилоб їх цих можливостей.

Дійсно, вихід українського селянства за Ураль був великий. Багато сотень тисяч бувших українських селян залишили свою батьківщину, щоб шукати долі в далеких степах Сибіру, Туркестану, чи навіть на Зеленім Клині. Але треба себе запитати, чи це переселення було здоровим і бажаним явищем? Чи може навпаки — відплив найенерґійнішого, підприємчивого населення в далекі країни стоїть швидше на перешкоді народньо-господарському розвиткови України?

Поки український народ кольонізував території, що безпосередно прилягали до старих українських земель, він виконував історичну місію. Доведення України до двох морей, кольонізація великої суцільної території, що складає підставу для розвитку великого народньо-господарського орґанізму — це є велика історична заслуга нашого населення (що часто Великоросія приписує собі). Але на відірвання від матірньої землі і висилення на території, що не стоять в звязку з власною землею, не можна дивитися як на нормальний вихід з кризи. Масові переселення з Німеччини за океан перед 1870 р. не свідчили про нормальний стан її розвитку і не могли бути трактовані як бажане явище. З початком швидкого господарського розвитку Німеччини ця масова еміґрація припинилася.

Сучасна Італія чи Ірляндія, що кольонізують північну та південну Америку, не можуть похвалитися цим. Розуміється переселення може змягчити на якийсь час гостру господарську крізу, але не може розвязати її. Воно є паліятив. Економічна політика кожної країни мусить бути направлена на забезпечення праці всьому свойому населенню на своїй території. На цей шлях мусить стати і економічна політика України. Її метою не може бути дати свому населенню розбігатися по далеких степах Сибіру. Наша економічна політика мусить стати на шлях орґанізації інтенсивної праці на своїй землі. Інтенсифікація власного сільського господарства і як підстава для цього розвинення близького ринку в індустріяльному місті — це мусить бути провідною ідеєю нашої економічної політики. І цьому сприяє забезпечення України відповідними природніми багацтвами, які до цього часу не були відповідно використані.

Ми не торкаємося тут політики сучасного російського уряду. Це не є завданням цієї статті. Але можна сказати, що політика сучасного уряду ще менше має на увазі інтереси народнього господарства України, ніж політика бувшого уряду імперії. Принесення села і його інтересів в жертву державно-монополізованій індустрії, але не українській, це є провідна думка сучасної політики. Колиж турбуються про промисловість на Україні, то лише в інтересах Росії, опять же як доставщика сировини і півфабрикату для Москви. Централізація ще більща як раніш. Основні галузи промисловости знаходяться в руках центрального московського уряду. Коли раніш протекціонізм здорожував промислові вироби для українського села, то тепер державна монополія торгу здорожує їх вдвоє, а одночасно тисне на ціни сільсько-господарських виробів. Український селянин за свої вироби одержує 50—60% того, що він в несприятливих умовах одержував до війни. Цим способом витягнені засоби з села, як і зібрані безпосередньо опадаткуванням, знаходять ужиткування не на Україні, а коли і служать піднесенню індустрії (що є сумнівним), то не української.

Таким все ще гірше, ніж було раніше. І тепер, як і раніше Україна є обєктом економічної політики, а не її субєктом. Причому обєктом такої політики, яка має на увазі не інтереси її народнього господарства та її населення, а інтереси іншого населення і іншої території.

Розуміється, що в таких умовах інтереси українського народнього господарства приносяться в жертву навіть колиб і не було скеровзної на це злої волі.

(Конець).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

„УСПІХИ" ПЯТИЛІТКИ.

„Становище без змін".

Московські „Ізвестія" подають під таким наголовком слідуюче: „Вантажі підвозяться до пристанів господарськими організаціями в невистарчаючій кількости. До 25 березня в Волзькому басейні підвезено лише 7.7% від пляна перевозок до 1 липня, в Московському 27.4%, в Камському 7,8%, в Дніпровському 5.8%" і т. д.

Тому всі пароплави й инші судна або по дурному стоять в пристанях, або порожними плавають по ріках, випалюючи даремно вугіль. Це така комуністична господарка в одній з головних нервів пятилітнього пляну — водяного транспорту.

А ЩО РОБИТЬСЯ В МАЙНАХ?

Все тіж "Ізвестія" подають: **Майни Кізела виконали плян першого кварталу тільки на 61 процент. Кізел 5 квітня.** Кізилевські майни до другого кварталу третього року пятилітки прийшли до ганебних наслідків. По пляну першого кварталу майни повинні дати 290 тисяч тон, а вони дали лише 180 тисяч, або 61%".

Подали ми раніше про Донецький басейн, а тепер подаємо не менше „потішаючі" вісти про „успіхи" пятилітки в иншому районі.

ЩЕ ПРО ЗАВОДИ ХЛІБОРОБСЬКИХ МАШИН.

„Заводи Урала затримують випуск запасових частин."

Такий наголовок знаходимо в „Ізвестіях" на телеграмі: „**Свердловськ, 4. квітня.** Остання декада березня не внесла жадних змін у випуск готових запасових частин для сільсько-господарських машин. По старому багато запасових частин знаходиться в переробці. Випуск готових запасових частин заводами Урала до 1 квітня видав усього 20% завдання до посівної кампанії".

Це так справа стояла з сільсько-господарськими машинами, які конче потрібні для успіху засіву. Не дивно, що при такому „успіху" пятилітки большевики вже готуються до нової пятилітки, а дехто каже і до пятьдесятьлітки. Щоб лиш часу стало для всіх „діток", які затівають „розумні" комуністичні голови.

КЕРЕНСЬКИЙ - ПІЛСУДСЬКИЙ-СТАЛІН І РИЖСЬКІ КОРДОНИ.

Керенському не подобається, що не він диктатором у Москві, а Сталін. Всеж, мріючи про те, що знову колись він стане „управляти царським спадком", як колись говорив Керенський про Росію, він з Парижа домагається від Пілсудського відповіді чи Поляки: „хочуть і далі триматися істнуючих кордонів Росії й признати в межах СССР, як вони зобовязалися по рижському договору, підривну роботу по підготові нового розділу „розгляненя"".

Цікаве запитання московського імперіялиста, який не хоче розуміти, що ніхто Росії в Ризі не „розчленяв", а Москов-щина поділилася любісенько з Польщею українськими та білоруськими землями. Коли Україна стане суверенною державою й „розчленить" Росію, відсепарувавшись від неї, тоді вона обєднає вже „розчленнюю" Москвою та Варшавою Україну. Але тоді і Керенському не бути диктатором на Україні, бо буде там диктатором сам український нарід.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО ПАСТИРСЬКОГО ЛИСТА ЕП. ХОМИШИНА.

Хто читав пастирський лист еп. Хомишина, той певно пізнав відразу, куди цей лист прямує. Тому не диво, що всі свідомі Українці вже осудили поступок еп. Хомишина. Як би таке сталося в інших народів, то там узнано би його відразу національною зрадою.

Та в нас ще трапляються такі випадки, що намагаються виправдати появу такого листа.

Та це все являється для нас огненною пробою. На всякі давні угодові затії відповідав наш нарід у давнину козацькими повстаннями, Гайдамаччиною, тощо. Це були протести проти польського гнету й проти льояльности польській державі.

Чужинецькі часописи доносять, що Українці хотять угоди з Ляхами. Розуміється, що чужа преса і чужі народи не знають, що широкі українські маси не мають нічого спільного з льояльністю еп. Хомишина супроти Польщі.

Вони уважають, що голос наших лідерів церкви, це голос всього народа. Тому і так подають. Тому є нашим обовязком поінформувати чужу пресу про дійсний стан справи, що еп. Хомишин і йому подібні, це не є український нарід. Нам треба сміло й отверто запротестувати проти угодової акції еп. Хомишина, відпекатися від усякого звязку з роботою національної зради.

Добре би було, якби „Обєднанне" запротестувало проти політики еп. Хомишина, бо інакше група чи громада буде робити це по свому.

Отсей пастирський лист і консеквенції, які витягнула з нього польська та чужинецька преса, не повинні перейти в нас мовчанкою. Ми мусимо ситуацію направити та доказати, що український нарід ніколи не помириться з окупантами, поки не звільнить своїх земель. Доки ми в неволі, то „Не миритись, милі браття, а боротись нині нам!".

Степан Мусійчук,
Честер, Па.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ.

В звіті „Обєднання" за квітень б. р., в ч. 87 „Свободи" видрукувано: „5) Читальня в Глиннянах 160 долярів", а має бути: "5) Читальня в Золочеві на Глиннянськім 160 долярів.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.

З праці Злучених Американсько-Українських Жіночих Організацій.

В середу, дня 22. квітня с. р., відбулися перші організаційні збори жіночих організацій м. Філадельфії, скликаних заходами Злучених А. У. Організацій.

Справа тісної співпраці всіх жіночих організацій стала пекучою негайно після повстання Злучених Організацій не тільки для успішнішої праці поодиноких жіночих організацій, але і для вирівнання цих особистих, релігійних і політичних терть, які витворилися тепер в кождій громаді. Вплив жінок на введення більшої виробленості в щоденнім життю, як і їх праця, щоби звернути увагу нашого загалу на справи більшого народного значіння, а не на дрібні негодовання і файти, ось це булиб основи, на яких треба би розвинути працю жіночої організації.

Після переведення основної дискусії над пляном праці рішено скликати загальні жіночі наради на день 1. мая, с. р., в год. 8. вечер, в домі Горожан при 847 Н. Френклин Ст. та перевести вибір постійної Управи.

Щоби притягнути нашу жіночу молодь, рішено створити Жіночий Фонд, з якого малиб бути роздані нагороди для найліпших дівчат за їх поступ в науці. Присутні перевели між собою збірку на цю ціль та зложили на започаткованя фонду $11.50.

Точні постанови відносно нагород виробить Управа в порозумінню зі всіми жіночими організаціями. Для зібрання більших фондів на цю ціль рішено влаштувати загальний жіночий пікнік і вибрано до цього окремий комітет.

На слідуючих зборах кожде товариство повинно подати імена своїх членкиць, охочих вписатися на курси соціяльної праці. Найважнішим завданням жіночих організацій буде улаштовання жіночих викладів та праця при влаштованню українського відділу при тутешнім музею.

На закінчення зборів предсідниця візвала всіх присутних до згідної праці та висказала надію, що загальні збори жіночих організацій відбудуться на великій галі. По нарадах членкиці Жіночого Товариства при У. С. Громаді подали пекуску.

Треба надмінити, що филадельфійські жіночі організації ведуть від довшого часу дуже жваву працю. І так тов. Амер. У. Горожанок веде працю над вдержанням і розвоєм школи ім. І. Франка, влаштовує на це ріжні підприємства та готовиться до свята Матері на 10 мая.

Тов. ім. Ольги Бесараб, при 23 і Бровн вул., піддержує українську школу, влаштовує жіночі представлення та концерти і приготовляється тепер до величавого свята Матері на день 9. мая с. р. Не менше ділає й інші товариства і сестрицтва, як Жіноча Громада в Найставн, Дівочий Атлетичний Клюб, Жіноче Товариство при У. С. Громаді та інші. Велику працю зробили і роблять жіночі товариства, а се запорука, що в дні 1. мая зійдеться все свідоме наше жіноцтво, без ріжниці на свої релігійні чи політичні переконання, щоби спільно зачати працю, яка відповідатиме чести і гідности українського жіноцтва.

WOMEN'S ORGANIZATION IN PHILADELPHIA AT WORK.

Not quite six months have elapsed since that great and never to be forgotten day, Protest Parade Day, November 30, 1930—a day which actually meant the saving of human lives of our people abroad. With that in our minds only, we, Ukrainian children, girls and women, united, disregarding our political and religious differences, marched proudly through the streets in an effort to show our national strength before other cultured nations, and thus help our brothers and sisters in distress. Could there be a more worthy cause than that?

How inspiring it was to see among the marchers thousands of Ukrainian children, girls and women clad in gay Ukrainian costumes and Red Cross uniforms. It was then we all realized how we, when united, can help our nation. We all felt great love for our country, people, their traditions and were ready to give to the last to help our nation. If every person participating in the march had donated only $1.00 for Women's National Fund, it would be sufficient to help the needy mothers, assist children financially through schools and thus keep close contact with our younger generation; let them know that the future of our nation rests in their hands, and make them proud of their national origin.

All Ukrainian societies of Philadelphia and vicinity have undestood the significance of "UNITY", and have united for a common cause, under the name of the UNITED AMERICAN-UKRAINIAN ORGANIZATIONS OF PHILADELPHIA—to help our nation. Their splendid and beneficial work among the American, as well as among the Ukrainian people is widely known. Women's Organizations did not slack. They also joined the United Organizations and are cooperating with them.

At the meeting of Women's Organizations held April 22, 1931, it was decided:—

1—To select a Representative Committee of all Women's Organizations of Phila. and vicinity.

2—To organize a Women's Fund for the purpose of awarding school girls in their class work, arranging essay contests, and granting scholarships to girls and women interested in social work study. The Fund may also be used for other purposes decided by the committee.

3—To take active part in creating a Ukrainian Division in the Pennsylvania Museum of Art.

To give the Fund a start a voluntary contribution of $11.50 was donated by the ladies at the meeting. To increase the Fund it was decided to arrange for a picnic of all Women's Organizations for that benefit. Special Committee was chosen as "Public Committee,'. After the meeting Ladies Auxiliary of the Ukrainian Legion served refreshments.

General Meeting of all Women's Organizations will be held Friday, May 1, 1931, at 8:00 P. M. sharp, at the Ukrainian Hall, 847 N. Franklin St., Phila. All girls and women are cordially invited to attend the meeting.

The main purpose of our organization is to unite younger Ukrainian generation, and help them with their difficulties. Therefore do not hesitate to call upon us or write about your work. If you are musically or artistically inclined, write us about it, and we will find ways and means to help you in your achievement. You can take part in our Ukrainian radio concerts, and thus not only bring honor to the Ukrainian name, but also to your parents and yourself.

There are many Ukrainian girls' and women's clubs in Phila. and every girl and woman should feel it her duty to be a member of at least one. Write us for information and we will advise you.

Let us form a Sisters' Community, ready to help each other and our nation in the struggle for Freedom and Liberty.

For all information regarding membership, scholastic awards, and meetings write to:

UNITED AMERICAN-UKRAINIAN WOMEN'S ORGANIZATIONS,
P. O. Box 282, Philadelphia, Pa.

Gloria Kinash Gallan, Temp. Sec'y

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.

З праці Злучених Американсько-Українських Організацій. Наради Політичного Комітету.

Дня 24. квітня ц. р. відбулися наради політичного Комітету, зложеного з представників всіх горожанських клюбів, зі слідуючим порядком нарад:

1. Господарське положення Народних Домів;
2. Політичний напрям;
3. Внесення і запити.

Над справою господарського положення домів в Филадельфії розвинулася довша дискусія, в якій стверджено слідуюче:

1) Филадельфійська громада вже тепер має заборгато народних домів, які перетяжують матеріяльно ту частину громадянства, котра займається народним життям. Зважився однак, що майже в кождім народнім домі істнує школа, вони тим сповняють важну народну працю.

2) Власниками цих домів є горожанські клюби чи Громади і їх заряд спочиває в народних руках.

3) Злучені організації, не маючи повного образу про потреби поодиноких домів, не можуть вести акції за придбання членів, чи то взивати український загал до їх піддержки. В тій цілі рішено вибрати окрему комісію з трох людей і предсідателя Злучених Організацій, щоби найдальше до 30. травня перевести наради з управами всіх клюбів, запізнатися з їх потребами та передати свої помічення і заваги Управі Злучених Організацій і поодиноких клюбів.

4) Присутні представники прийшли до однозгідного заключення, що будова нових народних домів в Філадельфії, в теперішню господарську скруту, є новим тягаром на нашу громаду, та є загрозою в істнованню вже істнуючих домів. Зваживши, що в цих домах інвестовано поверх сто тисяч народного гроша ріжних організацій і поодиноких громадян, рішено скликати загальне віче, щоби висвітлити українському загалови в Филадельфії та цілій Америці дійсний стан річей, звязаних з будовою народного дому.

5) Для піддержки народних домів та приєднання нових членів рішено приступити до організації молоді при поодиноких домах.

6) Беручи під увагу місцеві обставини, всі представники клюбів заявилися за приналежність до републиканської партії.

Загальні збори.

Отсим подається до загального відома всіх організацій, що Управа Злучених Організацій вже перевела вступну наміченну працю і тому скликає на день 3го травня ц. р. Загальні Збори представників всіх організацій міста Филаделфії, Кемден, Честер, Фінiксвил, Вілмінгтон, Мілвіл та інших околичних міст, на год. 8 вечер до дому Горожан при 847 Н. Френклин Ст. Порядок нарад слідуючий:

1) Звіт Управи, 2) Справа пропаганди, 3) Створення українського відділу при Пенсилвенійськім Музею Штук, 4) Господарські справи, 5) Внесення і запити. Кожде товариство має право вислати двох представників. Отсе повідомлення проситься вважати повідомленням і запрошенням на збори. По всі інформації звертатися на адресу:

United American Ukrainian Organizations,
P. O. Box 282,
Philadelphia, Pa.

Управа Злуч. А. У. Орг. міста Филаделфії.

УКРАЇНЕЦЬ — ШАХОВИМ МИСТЦЕМ ЛЬВОВА.

Мистецтво Львова у шахових змаганнях за цей рік здобув остаточно С. Попель, член Т-ва Українських Шахістів, перемігши в неділю, 22. березня у фінальних змаганнях найнебезпечнішого мистця, Льва Фідмана.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ ЯК ЧАСТО ЧИТАННЕ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ШИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

РОЗМОВА З ФІНЛЯНДСЬКИМ МІНІСТРОМ.

Недавно мав я нагоду познайомитися з новим міністром Фінляндії, акредитованим при дворі італійського короля, п. Артти, який був передше міністром Фінляндії в Москві. Зрозуміло, що розмова попернулась відразу на тему життя й відносин в Большевії, а то тому, що п. Артти побував і на Україні, відвідав Київ, Харків, Одесу...

— Ваше загальне враження? — спитав я.

— Дуже важке. Особливо щодо виживлення населення. Розуміється, я бачив лише великі міста, але те, що я бачив в них, вражує своєю злиденністю... По всіх усюдах хвости і хвости без кінця. Мені з дружиною приходилося теж незвичайно тяжко по готелях. Іноді просто приходилося голодувати...

— Алеж ви — дипльомат і повинні би були знаходитися в виключному становищу!...

— Так, але я не хотів нікого попереджати про наш приїзд, щоби бути в характері звичайного туриста... Певто, що колиб я повідомляв комісаріяти про себе, то мені нічого не бракувалоб. Але зате в такий спосіб я мав нагоду зміряти справжню мізерію народу, і мушу сказати — ви не ображайтесь, — що я просто не можу збагнути здатности російського народу до терпіння. Мені видавалося іноді, що ми маємо тут до діла з якоюсь перверсією, з особливим виглядом садизму, що черпає задоволення у власних стражданнях...

— Чи ви властиво говорите про московський народ, чи це відноситься, на вашу думку, і до українського народу?...

— На жаль, до українського народу я не міг ближче придивитися, бо, повторюю, бачив Украіну лише на протязі короткої подорожі і то лише по великих містах, де населення все ніби те саме, що в Москві і в Ленінграді. Проте мушу сказати, що на Україні є ніби більше настрою фронди, настрою протесту... Пригадую собі, як ми на автомобілі приїхали до Харкова і мусіли спинитися десь на вулиці... Нас зараз же оточив цілий натовп народу, що розглядав нас і автомобіль з таким зацікавленням, якби ніколи не бачив нічого подібного... Але дуже скоро з того натовпу почали долітати до нас ріжні вигуки, в яких відчувалось і глузування, і сарказм, і неприхована неприязнь... Нас прийняли за Німців, і памятаю, як мене вразив чийсь вигук з натовпу: „А скільки тепер коштує наш хліб у Берліні?!..."

Але це був лиш один випадок. Терор же загалом такий, що ніякого справдішнього протесту ніхто зорганізувати не важиться, а як і зробить, то за це гірко покутує...

— А як виглядає червона армія?...

— Добре. Вона вдягнена і взута. І, як мені здається, на неї совітський уряд може сміливо покластися. Правда, в останні часи почали були кружляти ріжні поголоски, але я сам ніколи не мав нагоди ствердити будьякі випадки недисципліни чи бунту. Покищо — це вірні слуги режіму...

— Так, гадаете, совітський режім стоїть міцно?

— Трудно сказати... Коли говорити обективно, ситуація в країні є крайне невідрадна... населення бідує неймовірно, але, як знаете, совітському урядови зрештою цілком байдуже до населення... і то тим більше, що це населення виказує такі неймовірні здатности терпіння...

— Що думають у Фінляндії про український рух? Чи надають йому яке значіння? Чи приймають його на увагу в політичних розрахунках?

— У Фінляндії про Україну і про український національний рух майже нічого не знають. Загально панує думка, що Українцям іде головно не про власну державність, а лише про гегемонію міст, що, мовляв, чому панує Москва, а не Київ... а по суті, мовляв, все то є лише „братерські" розрахунки і ціла евразійська рівнина представляється з національного боку одноцільно...

* * *

Навів я цю нашу розмову, певний того, що вона зацікавить українського читача, як обективним боком сторонньої людини про славно-звісне російське „терпіння", яке через толстоївське „непротивлення злу" й питому нам зневіру у власні сили, все більше прищіпляється і до нашого народу — головно до нашої інтеліґенції (бо в народі й досі живе ще козацька кров, що вимагає відплати за свій хліб, який іде „до Берліна"), так і через неменш цікаве засвідчення абсолютної, непоінформованости наших можливих спільників у боротьбі проти імперіялістичної Росії, про справжні розміри і цілі нашого руху. Стверджую, що дійсно в усіх прибалтійських країнах (окрім Литви, яка має особливі історичні інтереси придивлятися ближче до українського руху) панує нероздільно московська еміґрантська преса, яка прищіплює громадянству Фінляндії, Естонії та Латвії единонеділимські погляди й оцінки.

Час на це звернути увагу. — („Незалежність").

Евг. Онацький.

Є ЩЕ ПОЛОНЕНІ З ВІЙНИ.

До Різенгебірге, як повідомляє берлінська преса, вернувся з російського полону Карло Кнаппе. Він досі був на Сибірі, на каторжних роботах. Залишився там як военнополонений і не мав змоги вернутися. Його два товариші лишилися там надалі. Він віз від них листи до рідні, але на кордоні відібрали йому їх.

ПОЯВИЛАСЯ САРАНЧА.

Румунські часописи доносять, що в деяких місцевостях реґату появилася саранча. Висказуються навіть здогади, що цього року появиться саранча в збільшенім числі й що шкоди будуть більші.

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(7)

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

З сердитим ревом звірина наближалася до Тарзана. Два роки, які він перебув в умовах европейської цивілізації, дуже мало вплинули на його силу й зручність, які раніше робили його володарем джунґлів. Та всеж боротьба неузброєного Тарзана проти силача-малпи не дуже то була приємна для нього та й взагалі вона не була приємна навіть у часи, коли він ще не знав іншого життя поза джунґлями.

—o—

Та всеж тепер, коли Тарзан зазнав цивілізації, він також пізнав деякі нові методи боротьби, яких не знають у джунґлях. Кілька років тому він стрічав би це дике сотворіння своїми дикими й примітивними методами. Тепер він памятав лондонський атлетичний нічний клюб, де противники частували один другого сильними ударами в певні, найбільше загрожені місця тіла. Він приготовився так, щоб ударити своїм пястуком малпу в її великий шлунок.

Сильний удар Тарзана в живіт малпи змусив її зігнутися в троє й повалитися на траву. Не вспіла малпа підвестися на ноги, як її білошкірий противник частував дальшими своїми сильними ударами. Скоро з Тарзана спали всі ознаки цивілізації й він знову був Тарзаном, прибраним сином малпи-самиці Калі. З дикою жорстокістю він здавив свого ворога-малпу руками за горло й тис її мов залізними кліщами.

—o—

Інші малпи стояли навколо й здивовано дивилися, як якась дивна білошкіра потвора перемагає їх відважного й сильного ватажка. Час від часу вони бурмотіли так, гейби були задоволені тим, що робиться на їх очах. Однією рукою Тарзан стискав свого противника за горло, а другою бив у лице з силою парового молота. Та всеж малпа-силач не здавалася й зі страшною силою пручалася в руках Тарзана.

—o—